

اشاره:

قصه عرفان‌های دروغین از آن‌جا شروع می‌شود که پس از کنار گذاشتن دین و اعتقادات مذهبی در غرب، بحران معنویت بنیاد تمدن غرب را متزلزل کرد و زندگی به سبک در پی این بحران‌های معنوی و معرفتی، جنبش‌های دانشجویی در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ آمریکا و اروپا را فراگرفت. این امر باعث شد تمدن غرب در صدد ترمیم خودش برآید. یعنی بعد از سال‌ها کنار گذاشتن دین و کوشش در جهت حذف معنویت و باور به عالم ماوراء ماده، مشکلات و بحران‌های روانی و اجتماعی متنوعی برای غرب پیش آمد که همه بر آمده از عدم پاسخگویی برای زندگی مدرن به نیازهای عمیق انسانی بود. تمدن غرب همان‌طور که با نظریه دولت رفاهی در برابر گسترش مارکسیسم و کمونیسم خود را ترمیم کرد و پایدار نگه داشت، در برابر تمنای فطری خداجویی و معنویت‌خواهی انسان معاصر و گسترش ادیان آسمانی و متنوعی را به نام معنویت، عرفان و حتی دین معرفی کرد.

۲. جادوگری

سحر و جادو در آیین‌های رازآلود باستانی از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. در حقیقت آیین‌های زنجیره‌ای به دلیل عدم وجود عنصر عقلانیت و تکیه بر دانش و بینش علمی، از جادوگری برای رفع مشکلات گوناگون‌شان استفاده می‌کردند.

۳. ریاضت‌گرایی

مرارت‌های پوچ و سختی‌هایی که امثال مرتاض‌ها به خود تحمیل می‌کنند، از همین جنس است.

۴. قطب‌گرایی

قطب‌گرایی در عرفان‌های کاذب امروزی بیشتر به چشم می‌خورد و بیشتر خطر از جانب شخص «قطب» احساس می‌شود. مانند عرفان حلقه که رهبری این فرقه را شخصی به نام «م. ط.» بر عهده داشت. در این قسمت شخص «قطب» به جای «پیامبر» قرار می‌گیرد و به ترویج اعتقادات منحرف و خرافی خود می‌پردازد!

دلایل گرایش به عرفان‌های ساختگی

شاید صنعتی شدن جوامع و کاهش عواطف و احساسات در میان مردم و افسردگی و خستگی آن دسته از افرادی که اعتقاد راسخی به آموزه‌های اسلامی ندارند، از جمله عوامل مؤثر در گرایش به این نوع مکاتب هستند. کسی که نتواند به خوبی به ریسمان مکتب اسلام چنگ بزند، ممکن است به دلیل افسردگی‌های ناشی از زندگی در جامعه صنعتی، به این‌گونه فرقه‌ها بپیوندد تا به خیال خام خود، از این طریق مشکلات خود را حل کند. به علت شیوع روز افزون ساختارها و روابط غربی، بسیاری از ابتلائات و مشکلات فکری و اخلاقی آن جوامع به کشور ما نیز سرایت کرده.

به روز نبودن و عدم عرضه و معرفی صحیح و روز آمد ابعاد و زوایای عرفان اسلامی، موجب شده است تا بسیاری از طالبان عرفان، به سوی مکاتب غربی گرایش پیدا کنند. عرفان‌های نوظهور با بیانی جذاب و نو و با توجه به نیازهای بشر امروزی به اخلاق، آرامش، شادی و معنویت، به ترویج آموزه‌های این‌چنینی برای بشر خسته صنعت‌زده پرداخته‌اند که این امر در خلاء معرفی صحیح و قابل فهم عرفان دینی، موجب گمراهی جوانان بسیاری شده است. لازم است با معرفی ابعاد عرفان اسلامی از راه‌های مختلف فرهنگی و هنری و معرفی نمونه‌های عملی این عرفان، از فرو غلتیدن جوانان و نوجوانان کشور به مهلکه این مکاتب دروغین جلوگیری شود.

ویژگی مشترک فرقه‌های شیطان‌ی و عرفان‌های کاذب

فرقه‌های شیطان‌ی از لحاظ سیر تحولات به سه دسته تاریخی، فرهنگی و تمدنی، سیاسی تقسیم می‌شوند که «گنوسیزم» و «سیتی سیزم» در دسته تاریخی و «هندو»، «بودیزم» و «شامانیسم» (در ایران باستان) در دسته فرهنگی و تمدنی قرار می‌گیرند. البته از لحاظ سیر تکاملی فرقه‌های عرفانی کاذب نیز به چهار دسته تقسیم می‌شوند که عبارتند از:

۱. باستانی، مانند گنوسیزم.
 ۲. قدیمی، مانند تصوف، کابالا، رهبانی مسیحی.
 ۳. جدید، مانند انرژی درمانی، عرفان حلقه، اکنکار و فنگ‌شویی.
 ۴. پست مدرن، که بر شخص‌محوری متکی است.
- عرفان‌های کاذب دارای مشخصاتی هستند که برخی از این مشخصات در همه فرقه‌ها و برخی فقط در فرقه‌ای خاص وجود دارند. با شناخت این ویژگی‌ها، راه شناسایی عرفان‌های دروغین در دنیای امروز آسان‌تر می‌شود. این ویژگی‌های شاخص عبارتند از:

۱. کرامت‌گرایی

این در حالی است که کرامتی که از آن سخن می‌گویند مبنای دینی ندارد. شبیه آن‌چه مرتاض‌های بت‌پرست هندی و چینی هم از آن برخوردارند.

پرونده ویژه

۵. انزواگرایی

به طور مثال عده‌ای از مردم یک شهر به منطقه‌ای دور افتاده مهاجرت کرده‌اند و با تأسیس روستایی به نام «منتظران مهدی» انزوا را اختیار کرده و می‌گویند به عشق امام زمان ع به این روستا آمده، در حالی که با اهل محل معاشرت نداشته و از آب، برق و گاز استفاده نمی‌کنند و کاملاً درون‌گرا هستند که این انزوا از سوی «قطب» بسی تأمل بوده و مطمئناً این روش مریدان خود از اجتماع برای سوءاستفاده از این عده برای پیشبرد اهداف‌شان است.

۶. ابتذال‌گرایی

بررسی عرفان‌های نوظهور، اسراری در انواع آن‌ها را افشاش کرده که ابتذال و حرکات حیوانی، ارتباطات خاص و نامتعارف و سخیف جنسی، تجاوز، قتل و نوشیدن شراب از ویژگی‌های این دست فرقه‌ها است.